

[Økonomi- og arbejdsministeren.]

ning, før sådanne undersøgelser har fundet sted.

Lad mig imidlertid efter disse indledende bemærkninger gå over til en foreløbig redegørelse for de komplicerede retstilstande på dette område. Jeg tror, at man efter at have hørt denne beskrivelse vil give mig ret i, at nærmere undersøgelser vil være nødvendige, og at denne summariske vedtagelse, der her er stillet forslag om, er utilstrækkelig til at løse problemerne.

Jeg skal begynde med en redegørelse for forholdene for personer, der er ansat i statens tjeneste. Bagefter skal jeg komme til forholdene for de i kommunerne ansatte. Indenfor begge områder må der nøje sondres mellem tjenestemænd og løst ansatte.

For statens tjenestemænd — og til den gruppe hører langt de fleste, nemlig ca. $\frac{2}{3}$ af de af staten beskæftigede — gælder det, at deres lønnings- og ansættelsesvilkår er nærmere fastsat i tjenestemandsløven, og i denne lov findes ingen bestemmelser om, at der kan pålægges tjenestemænd pligt til at være medlem af deres tjenestemandsgenerationsorganisation. For de løst ansatte under staten er der heller ingen lovregler, der fastsætter organisationspligt.

Udviklingen har imidlertid ført med sig, at staten efterhånden har påtaget sig en række opgaver, der efter arbejdets karakter ganske svarer til de opgaver, som visse private virksomheder udfører. Det har under disse omstændigheder været naturligt, at staten som arbejdsgiver for de løst ansattes vedkommende har afsluttet lønaftaler efter de hovedsynspunkter, der er rådende for tilsvarende arbejdsområder i det private erhvervsliv, hvor såvel den faste voldgiftsret som de almindelige domstole har anset kollektive overenskomster med organisationsbestemmelser som lovlige. Under forudsætning af, at et flertal af de beskæftigede står tilsluttet vedkommende faglige organisation, der repræsenterer faget, har staten derfor ikke afvist fremsatte ønsker om oprettelse af kollektive overenskomster, og staten har da også en meget lang række overenskomster løbende; jeg tror, at staten for tiden har over 100 overenskomster.

I en lang række af disse kollektive overenskomster findes der organisationsbestemmelser; efter de fleste af overenskomsterne

er der en pligt til fortrinsvis, efter andre til udelukkende at antage eller beskæftige medlemmer af en bestemt arbejdsløshedskasse. De af staten indgåede overenskomster pålægger derimod normalt ikke de ansatte forpligtelse til at være medlem af en fagforening; der findes dog et par undtagelser herfra, som imidlertid kun omfatter et fåtal af arbejdere.

Når staten har indgået overenskomster med organisationsbestemmelser med hensyn til medlemsskab af arbejdsløshedskasserne, er dette naturligt, for såvidt som staten i høj grad må være interesseret i denne sociale forsikring. Denne interesse i arbejdsløshedsforsikringen har det høje ting da også givet udtryk for gennem vedtagelse af 2 love, som jeg skal omtale. Jeg kan således henvise til § 10 i lov nr. 169 af 30. marts 1946 om iværksættelse af offentlige arbejder m. v. og beskæftigelse af arbejdsløse, hvor det er bestemt, at der ved beskæftigelsesarbejder under iøvrigt lige vilkår fortrinsvis skal beskæftiges personer, der er medlemmer af de respektive fags arbejdsløshedskasser; endvidere kan jeg nævne, at det i § 4, stk. 5, i loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring er fastsat, at der ved anvisning af ledige pladser, når der findes flere lige kvalificerede arbejdssøgende, fortrinsvis skal anvises plads til medlemmer af anerkendte arbejdsløshedskasser.

Regeringen har derfor også hidtil været af den opfattelse, at staten måtte være berettiget til at indgå kollektive overenskomster med organisationsbestemmelser.

Når det til støtte for den modsatte opfattelse har været anført, at offentlige stillinger skal være tilgængelige for enhver, og at bestemmelser om pligtigt medlemsskab af en arbejdsløshedskasse på grund af den nære forbindelse mellem arbejdsløshedskasserne og fagforbundene, der ikke blot varetager faglige, men, som det siges, også partipolitiske formål, vil være en partipolitisk favorisering, vil jeg bemærke, at optagelsen i en anerkendt arbejdsløshedskasse ikke kan nægtes nogen, når han opfylder visse i loven nærmere angivne betingelser.

Det er altså ikke kun en lukket kreds, der kan blive medlem af arbejdsløshedskasserne, enhver arbejder vil normalt kunne blive det. Endvidere har arbejdsløshedskas-